

ny

värld i bild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPERSTÄLLNING

NR 3 1976

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - 6
Tel 08/ 10 34 56

Nr 3 — 1973

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjogren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Riise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)
Sverige kr 25 -
Finland mk 20 -

Losnummerpris 2 -

FINLAND
Postgiro 11 20 95 Helsingfors

© NY VARLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Martine Algrain är fransyska 1968 deltog hon i studentrevolten Idag deltar hon i en revolution för studenter och lärare, kvinnor och män i alla åldrar Hon får representera alla kvinnor som det talas om i artikeln «Vad är kvinnlighet?», sid 8

Ny chans åt idealismen

«Det är de människor som kämpar för sina idéer som för samhällsutvecklingen vidare När det inte längre finns någon idealism, stagnerar samhället» Orden falldes här omdagen av en industriledare i ett samtal om framtiden med kolleger inom industrin och arbetarrörelsen

Dag Hammarskjöld sade en gång att många är stolta över att vara så realistiska, men — tillade han — det är det mest orealistiska som finns Om man inte satsar på sina idéer, finns det ingen realism, menade han

Upplever inte de flesta av oss den djupaste tillfredsställelsen i livet, när vi vågar följa vår övertygelse, även om den går emot strömmen för ögonblicket Vi tror att det är på det området som svenska folket langtar efter en ny giv, antingen den kommer från folket i politiken eller organisationerna

«Kampen om den nya människan i marxismen» var temat för ett föredrag, som docent Klaus Bockmuhl från Basel nyligen höll vid Moralisk uppbyggings årskonferens i Caux, Schweiz. Vi återger här ett sammandrag av dr Bockmuhls framställning som bygger på mångåriga studier i ämnet.

Nodvandigheten av en «förändring av människorna i stor skala» finns som ett tema i marxismen redan från början. 1843 skriver den berömda religionskritikern Ludwig Feuerbach till Karl Marx: «Nya människor är vad vi behöver. De gamla är själsligen sonderbrutna genom århundradens ofrihet, och enbart avskaffandet genom demokratin av den hittillsvarande absoluta herskarmakten betyder ännu inte att människorna fatt vingar till frivilliga initiativ.»

Den unge Marx har samma uppfattning. I sin kritik av den franska revolutionen hävdar han: Den politiska frigörelsen, förverkligandet av den politiska friheten har ingalunda åstadkommit broderskap bland människorna, den har tom frisläppt den enskildes egoism. Den som vill skapa ett nytt samhälle måste också förändra människorna. Först när varje enskild människa i sina praktiska levnadsförhållanden blir socialt inriktad, först då kan den sanna egentliga befrielsen komma till stånd, nämligen befrielsen av människan från hennes egen omänsklighet, människans emancipation från egoismen. Det är uppgiften och målsättningen för kampen om den nya människan i marxismen.

Medvetandet om den egentliga och centrala uppgiften har aldrig gått helt förloren i marxismen. Också i dess av en långtgående materialism bestämde

Förändring av människor i stor skala?

historia under förra seklet reser sig som klippor i strömmen sådana satsningar av Marx som denna: «Den grova materialism som bara talar om förändringen av de yttre förhållandena, glömmer att dessa förhållanden skapas av människorna själva. Man måste således också förändra människorna samtidigt med förhållandena.»

På den viktiga 22:a partikongressen under Chrusjtjev-epoken, där partiets nu gällande program utarbetades och fastställdes, står frågan om skapandet av den nya människan

framst. bland partiets ideologiska uppgifter. Det heter: «Partiet betraktar uppfostrandet av den nya människan som den svåraste i den kommunistiska omgestaltningen av samhället.»

Produktionsfaktor

Har det inte frågan om något sentimentalt tema utan om en reell faktor, «produktionsfaktorn personlighet»? Det kommunistiska framtidssamhället är enligt Karl Marx' lara möjligt enbart på grundval av en hög arbetsproduktivitet hos befolkningen per capita, en så hög

Klaus Bockmuhl

produktivitet att den inte längre kan uppnås genom yttre normer, tvång och stimulerande åtgärder, utan endast genom spontana insatser från en av inre motivation handlande, osjälvisk och samvetsgrann ny människa. Förändring av människan får alltså ha en avgorande plats, t o m före den egentliga förändringen av strukturerna och före avskaffandet av exempelvis arbetstvånget.

På samma sätt förhåller det sig med avskaffandet av dikturen. Ett minimum av frivilliga initiativ drar med sig ett maximum av drigeing. Frivillig pliktuppfyllelse är förutsättningen för upphävande av tvånget. Med andra ord «Den nya människan är förutsättningen för frihet».

Hellre en bitter sanning

Efter stalintiden, de många medvetna hemliga och öppna lognernas år, bryter människans okuvliga behov av osminskad sanning åter fram i den ryska litteraturen. Ge oss hellre en bitter sanning än en sot logn. Alexander Solsjensyn skriver till författarföreningen «Ingen kan sparra sanningens vagar och för sanningens framåtskri-

dande är jag beredd att lida doden».

Det onda framträder emellertid inte bara som logn utan också i alla andra former av egoism. Erfarenheten av slohet och likgiltighet, skonmålning och karriärtänkande skildras på ett skakande sätt av författare som Solsjensyn.

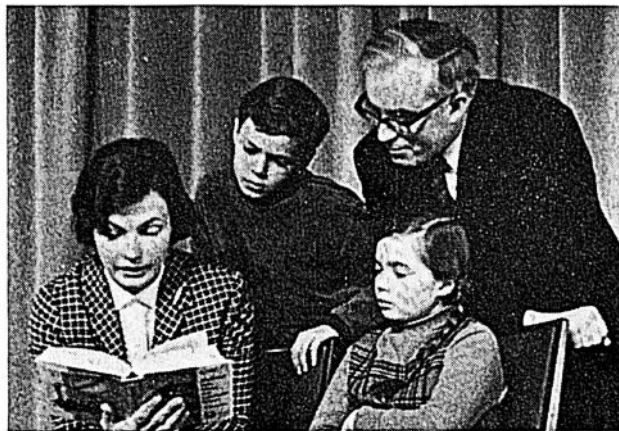
Samvetets återkomst

De moraliska frågeställningarna kommer åter fram. Sarskilt betydelsefullt i den senaste kampen för den nya människan är vad man kallat «samvetets offentliga återkomst».

Nadeshda Mandelstam, hustru till den i fånglager omkomne diktaren, skriver i sin biografi

föråldrat begrepp som samvetet. Kunskapen om gott och ont skiljer dock människan från djuret. Så mycket pinsammare och obegripligare är det att man har ryckt upp denna det mänskliga vasendets rot, som var så inplantad med människan i hennes bruksanvisning».

Den nya människan, det är den människa som självständigt, av inre drift gör vad som är gott och nödvändigt för samhället, den människa som har förmågan till samarbete och kraften till försoning. Denna människosyn är absolut riktig. Frågan om dess förverkligande anmaler sig med förnyad angelägenhet. Vi får inte stanna i

med familjen

«Vargarnas århundrade» «Det är sällsamt att samvetet, ett ord som hos oss kommit fullkomligt ur bruk — man använder det varken i tidningar eller i böcker eller i skolan, dess funktioner ersättes först med klassmedvetandet och sedan genom statsnyttan — det är sällsamt att detta ord har bevarats och fortsatt att verka inifrån».

Man behöver samvetet för det osjälviska samhället, för det planmassiga övervinnandet av egoismen. Izvestia skriver «Låt oss tanka på ett så förment

det tillnyktande och den cynism som infinner sig när människan blir besviken på sina ideal. För både ost och vast gäller att «den nya människan», är förutsättningen och garantin, själva villkoret för förverkligandet av frihet.

Det är ingen mening att, om också bara för ett ögonblick, skaka på huvudet eller uttala sig hånfullt om sovjetmarxismens kamp för den inre människan. Ty här gäller det uppgifter som vi alla står inför, sade Klaus Bockmuhl.

A E Yalman

«Du och Jawaharal Nehru kunde slåss om vem som suttit flest år i fangelse», sade en gång historikern Arnold Toynbee till sin vän dr Yalman

Pressfriheten är på retur i världen, står det i en rapport från Internationella pressinstitutet. Få har kampat hårdare för pressfriheten än den turkiske redaktören Ahmed Emin Yalman, som dog i december

Yalman var liten till vaxten men en gigant i pressens värld. Han fortsatte sin kamp hela livet och i aratal var det under despotiska regeringar. Otaliga gånger satt han i fangelse. Under 20 år var han redaktör för Turkiets näst största tidning, *Vatan*, och under 13 år var han styrelsemedlem i Internationella pressinstitutet

Yalman var också en overtygad forkampe för Moralisk upprustning, som han kallade «en mänsklighetens Noaks ark». Efter ett av sina besök i Caux skrev han en serie på 13 artiklar om Moralisk upprustning

En försoning mellan Turkiet och Grekland lag honom särskilt om hjärtat. När de båda länderna 1958 nära nog rakade

– Jag försökte mörda Yalman

i krig över Cypern, reste han till Aten och skrev artiklar i den grekiska pressen om allt de båda länderna hade gemensamt

En ledarartikel i *London Times* fastslog 1960 «Antagligen har ingen turk under senare år blivit så respekterad i alla läger på Cypern som dr Yalman. Hans återhållsamma och försonliga artiklar om cypernfrågan och om de grekisk-turkiska relationerna anses ha bidragit till att skapa den atmosfär som gjorde överenskommelsen i Zürich möjlig»

Nedanstående — något förkortade — artikel är hämtad ur den turkiska dagstidningen *Milyet* (Nationen), där den publicerades den 31 december 1972. Författaren tillhörde som ung en hogerradikal grupp och lyckades nästan ta livet av Yalman 1952

20 års fangelse

Jag mötte honom första gången för 20 år sedan. Jag var 18 år, gymnasist och overtygad om att Yalman måste dö. Han hade kommit till Malatya (i centrala Turkiet) tillsammans med statsministern. Strax före midnatt lyckades jag komma alldeles i närheten av Yalman. Jag avfyrade sex skott mot honom.

Men han överlevde. Två dagar senare fick han tillbaka medvetandet, och då bad han att få träffa mig. Han var mycket

svag men talade om min mor. Hon arbetade på en fabrik för att skaffa pengar till min utbildning. «Jag tackar Gud för att jag klarade livet, men det gör mig ont att hela din ungdom kommer att bli förspild», sade han. Hans ord gick djupt i mig, och jag fick tårar i ögonen. Men jag vågade att tro på honom. Spanningen hade inte släppt mig, och jag var oerfaren och ännu inte hardad av livet.

Jag fick 20 års fangelse. De förde mig från stad till stad, från fangelse till fangelse. Jag ville inte erkänna att jag hade gjort något galet.

Åtta år senare gick det rykten om att vi skulle få amnesti. Yalman var en maktig man, och jag var säker på att han skulle lägga hinder i vägen för amnestin. Men en morgon flog dorren till min cell upp, och några av mina vänner viftade med en tidning och skrek: «Se här vad din man har skrivit!» Det var *Vatan* — Yalmans tidning — och förstasidesrubriken var «Huseyin Uzmez fortjänar förlåtelse». I artikeln foreslog Yalman att jag skulle försättas på fri fot.

En dag kom han till fängelset i Izmir och besökte mig. Han halsade på mig som på en gammal vän och talade om min mor, som fortfarande arbetade i fabriken. Han berömde mig för att jag försökt fullfölja mina stu-

dier i fangelset Jag sade till honom «Eftersom jag verkligen var övertygad om att ni måste do, ångrar jag mig inte Men nu, sen jag lart kanna er, förstår jag hur fel jag hade » Han hade tårar i ogonen, när han gick

Genom den allmänna amnestin 1960 forkortades min fangelsetid till halften Efter tio år och tre dagar var jag en fri man igen Men det var svårt att vara fri Jag började gå på föreläsningar i juridik men hade inga pengar och inget arbete

I fangelset hade jag skrivit en bok, och Yalman tyckte absolut att den skulle tryckas Boken innehöll många av mina tidigare standpunkter Självt var jag inte längre helt nöjd med boken, men det var jag för stolt

Yalman i Caux tillsammans med turkar och greker från Cypern

att säga till Yalman När han last den, skrev han till mig «Jag är mycket besviken Du skulle kunna bli en progressiv och frihetsvanlig ledare Din bok är full av hat och fanatism »

Nu trodde jag att kontakten mellan oss var slut Men det motsatta skedde Han hjälpte mig att få ett stipendium

Måste säga sanningen

Det var ett sorgligt sammanträffande att radion just den dag då jag öppnade min advokatpraktik i Ankara skulle meddela att Yalman dött

Jag bryr mig inte om ifall jag blir kritiserad i vissa kretsar för att ha skrivit detta Mitt samvete kräver att jag talar om sanningen

Hur många av oss kan vinna sina fienders hjärtan så som Yalman gjorde? Vi hade olika åsikter, men Yalman var en kanslig, god och odmjuk människa Jag avundas honom hans storhet

Svart-vitt i Danmark

Den 3 mars utkom i Danmark *Den Sort Hvide* — en bok om revolution Det är den danska översättningen av *The Black and White Book*, som utkom i England i mars förra året

Ny Värld i Bild har tidigare rapporterat om denna bok, som redan kommit ut eller förbereds för publicering på 22 språk Den pekar på en bättre väg än våld till ett osjälviskt samhälle Den visar den värld vi lever i och hur vi kan vara med om att ändra på den Kort sagt — den berättar i svart på vitt om en revolution för alla

Bokens två författare är själva i full gång med att omsätta bokens tankar och erfarenheter i praktiken Sydney Cook är i Indien, där han just haft en del i öppnandet av tredje fasen av Moralisk uppbnstnings konferens- och arbetscentrum i Panchgani Garth Lean är i Bra-

silien där han deltagit i en konferens i Petropolis utanför Rio, arrangerad av hamnarbetare och ledare för favellas (slumkvarteren i Rio)

Bland de ansvariga för den danska upplagan av boken är prästen Holger Balle, som i många år varit stationerad på Gronland, Anton Pedersen som tidigare lett en poporkester på Fyn och själv fann det revolutionära svar till knark, som det talas om i boken Han är nu i Papua-Nya Guinea, där han deltar i det program för Moralisk uppbnstning som studenter och politiker i landet har tagit initiativet till i syfte att lagga grunden för landets kommande självständighet

Bland andra medverkande i boken är en barnträdgårdslärarinna från Köpenhamn, Sigrd Meier Andersen En annan är Lone Uhrenholdt, studentska

från Ålborg Hon befinner sig f n i Australien i Moralisk uppbnstnings insats tillsammans med en annan ung danska, Lone Finken Den senare blev intresserad av den har revolutionära uppgiften, när hon för några år sedan var i London som au pairflicka i en engelsk familj Nu gör de en insats i australiska skolor med *The Black and White Book* De arbetar också med australierna, de australiska urinvånarna

De som står bakom den danska upplagan har på detta sätt varit helt engagerade i att omsätta bokens ideer i praktiken samtidigt som de medverkat vid översättningen Så har boken blivit ett resultat av ett verkligt interkontinentalt samarbete

I samband med publiceringen anordnas olika program runt om i Danmark

Hon kämpar för renhet

Suomen Kuvalehti, den stora finska illustrerade veckotidningen, har haft en serie intervjuer om de olika lasterna Sedan fortsatte tidningen med en intervjuserie om de sju dygden. Det första intervjuobjektet var politikern Margit Borg-Sundman, kand i finsk inrikespolitik, men också i internationella sammanhang. Hon är bl a vice hedersordförande i Verldskvinnorådet (World Council of Women).

Ett starkt ord

Under rubriken «Hon kämpar för renhet» svarade Margit Borg-Sundman på ett antal frågor om renhet.

— Renhet är ett starkt ord. Jag vet att det för några betyder försakelse, men för mig är det inte en försakelse utan en tillgång. Som politiker tankar jag först och främst på motiven renhet, och det är en svår sak. Ingen föds till denna hjar-

tats renhet. Den är resultatet av kamp. Rådslan för att förlova sin ställning och andras uppskattning är de värsta fienderna till denna form av renhet. Rådsla och renhet kan inte leva samman.

En annan form av renhet skulle jag vilja kalla «munnens renhet». Den innebär att man inte talar illa bakom ryggen på någon och inte säger sådant om någon annan som man inte skulle säga till honom själv. För att hjälpa en annan människa kan man tala direkt med henne om hennes fel, men med kärlek. Någon har sagt att arlighet utan kärlek är grymhet.

En tredje form av renhet är det som jag skulle beteckna som vanskapsbandens renhet. På detta område är undergivenhet och förtryck lika med orenhet.

— Vad betyder då sexuell renhet?

— Sex är en gåva från Gud. Frågan är om sex behåskar oss eller ej. Jag var ju med om att inför sexualundervisning i skolan. Men jag anser att den nu blivit ensidig.

— *Moralisk upprustning talar om absolut renhet. Är inte det ett ouppnåeligt mål för vanliga människor? Vad innebär då denna absoluta renhet?*

— Ordet «absolut» måste uppfattas så att det ger livet en inriktning, ett mål som man strävar efter. Först är det frågan om viljans absolutitet.

— *Blir inte det en väldigt börda? Blir man inte självupptagen av att försöka uppehålla sin absoluta renhet?*

— Nej, det är något helt annat än självupptagenhet. Den egna renheten är bara ett medel. Den är inte till för en själv utan för ens nästa och för hela världen. Riktningen är alltid bort ifrån mig själv.

VARDAGSVINKELN

Jamlighet i familjen

För en tid sedan stod min fru inför att satsa ännu mera tid på en ideell uppgift än tidigare. Hon gjorde den av personlig övertygelse och därför utan ersättning. Men nu kom frågan upp hur hon med begränsade krafter kunde klara av det plus hemmet. Vi talade igenom det tillsammans med vår dotter och hon och jag beslutade att göra det möjligt genom att åta oss större ansvar för hemmet. Själva

åtog jag mig att skota veckostädningen av golv och mattor och att laga en middag per vecka. Vår dotter tog en del uppgifter på sin lott, och senare beslutade även hon att laga ett mål mat i veckan. Detta har nu fungerat i snart ett år. Det är ingenting märkligt i och för sig, men vi har lärt oss en hel del.

Golvstädning är ett rätt tungt jobb, och det känns naturligt att den fysiskt starkare i familjen

sköter det. Att laga en middag i veckan har nu blivit en vana, men jag förstår hur pressande det kan bli om en person alltid skall klara av det. Inte minst att hitta på lampiga rätter. Tidigare har jag ibland känt viss kritik mot att matkontot varit så högt, men när man själv gör inköp förstår man bättre, varför hushållsutgifterna går i höjden.

Forts s 12

Ingeborg Ekman

Vi behöver en ny människotyp, sags det. Skulle kanske vi kvinnor kunna börja med en ny kvinnotyp? Kanske skulle vi då bli mera vad vi verkligen är.

Kvinnorörelserna har varit nödvändiga och är det fortfarande så länge orättvisor och förnedring finns, för konets skull. Ännu finns en del att få för kvinnorna, även i de länder där deras frihet är som störst. Men om vi vill ge våra barn en framtid, är det just nu mycket nödvändigare att veta vad kvinnorna har att ge. Har kvinnorna något särskilt att ge till världen? Vad är kvinnlighet — och behovs den?

Inte finns det några färdiga svar på de där frågorna, men det är nödvändigt att fråga. Har kan finnas gömda och outnyttjade naturrikedomar som vår tid ropar efter.

Manligt - kvinnligt

Jag ställde frågan om kvinnligheten till en ung studentska,

som varit i kontakt med den moderna extrema kvinnorörelsen. Rörelsen har kanske rätt, sade hon, när den hävdar att till exempel flickors och pojkers olikartade leksaker och intressen bara beror på påtryckning och indoktrinering från ett manligt samhälle, som har intresse av att hålla kvinnorna på pysselnivå och i tjänareställning. Och rörelsen gör fullkomligt rätt i att protestera mot massmedia och kommersialism, som gör kvinnorna till enbart sexobjekt. Men alldeles personligen, fortsatte flickan, iakttar jag en skillnad i manligt och kvinnligt psyke. Kvinnorna är mera känslösbegåvade. Det hör väl ihop med vår biologiska utrustning för moderskap. Vi är gjorda för att vårda och skydda. Ingen jämlikhetspropaganda har ju ännu fått mannen att föda barn. Men mycket i de extrema kraven på jämlikhet med mannen är just en väg bort från den genuina kvinnligheten, till exempel fria aborter och daghem för alla barn, ja också kravet på smartfri förlossning. Förlusten av kvinnlighet är en förlust för alla, och kvinnorna själva får betala mest.

Så långt flickan. En känd och erfaren psykiater har skrivit på samma tema. Han påstår att mannens neuroser oftast uppkommer i samband med deras arbete, kvinnornas neuroser i samband med deras kärleksliv. Han tycker sig märka att kvinnorna mera än mannen får sjalen inblandad i kärleksupplevelsen. De har svårare att skilja kropp och själ åt, reagerar som »en enhet av kropp och själ».

Tror man på den iakttagelsen

Ingeborg Ekman —

Indira Gandhi, politiker

stortar nya frågor fram. Vad händer med flickorna, när den sexuella erfarenheten börjar i allt lagre ålder, och när skolans och samhällets reaktion på detta bara blir en omsorg med preventivmedel?

Hur inverkar den sk fria kärleken på kvinnornas balans och mognad?

Vanta på sjalen

Stockholm är bekant för sina vackra flickor, men varför har de ofta tomma ögon och hårda drag? De kommer mig att min-

Mannen uppför sig mindre illa då en klok kvinna finnes i huset
Kinesiskt ordspråk

Hon är såsom en kopmans skepp, sitt förnåd hamnar hon fjarran i-från
Ordspråksboken 31 14

Ju mer kvinnan älskar sin man desto oftare rattar hon hans fel
Kinesiskt ordspråk

Vad är kvinnlighet?

nas den gamla historien om de afrikanska bararna, som foljde den vite mannens vandring och slapade på hans packning. I deligen satte sig bararna ner for att vila. Den vite herremannen frågade irriterat varfor «Vi vantar på våra sjalar», sade bararna, «de blir långt efter». Alla som fostrar flickor skulle framst av allt inspirera dem att vanta på sina sjalar. Det skadar inga herrar att deltaga i denna vantant.

I saklighetens namn

En tidningsartikel nyligen av en kvinnlig psykiater vill jag också referera till. Hon säger att flickorna i saklighetens namn bör göra klart för sig vilken process de sätter i gång hos pojkarna genom sitt utmanande sätt att klla sig. Det är den del av sig själv man salubjuder, som blir kopt, naturligtvis. Och sen hamnar flickan en dag hos psykiatern och klagar över koparen. «Han bryr sig inte ett dugg om min personlighet, bara om min kropp». Så berättade den kvinnliga psykiatern.

An vi äldre kvinnor da? Vågar någon av oss påstå, att vi aldrig kant oss tillhora de olyckliga och snedseglade? All kvinnlig tragik vore enbart

tung att tanka på, om det inte finnes en möjlighet till fornyelse. För alla.

Självmorden och självmordsforsoken ökar i Sverige. Lakarna vid ett lasarett i stockholms-trakten har frågat sig varfor en så stor del av detta klientel är unga fruar från fororterna. En del av oss, som varit unga fruar i fororterna, kanske anar. Denna ensamhet. Nyinflyttad i stenoknen. Kanske små barn att alka och passa på, men ingen att tala med. Rutinsysslor. Mannen upptagen av sitt

Rutinkallek. Enda utflykterna är till varuhus och sjukhus. Själens vakuum. Det svåraste ändå att kanna sig sakna. Varde. Hon är inte ens noterad på samhalsborsen, har kanske inte den ratta skonheten, den ratta utbildningen, de ratta åsikterna. Vad gör hon?

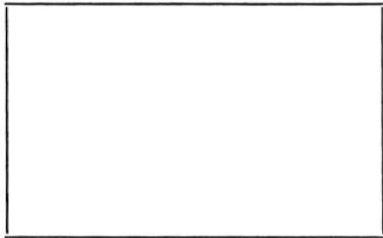
Kraftieserven

Att tanka sig hon kanske egentligen tillhör den verkliga kraftieserven i världen. I en riktigt mänsklig gemenskap kun-

Ingrid Rengfelt, lärare

En kvinnas trator är ett oavlåttligt takdropp
Ordspråksboken 19 13

de hon ge varm kvinnlighet, nya ideer till alla barns framtid, till en friskare miljö Om vi alla hjälper alla vi moter till «vardigheten att ge» kommer den stora fornyelsen i samhället, som alla langtar efter

Indira Gandhi och Golda Meir

Kvinnlighet skulle innebära att ha omsorg utan krav, att vara överkänslig för de svaga och förtryckta — och därmed vara ett samvete för de starka

I Sverige bryter vi nu sakta ned de lagar som har skyddat familjen som institution Innan detta varit möjligt, har det skett ett nedbrytande av kvinnligheten Skalet för lagändringarna skulle vara, att familjen ändå aldrig fungerat bra Men det har inte demokratin eller kristendomen heller Varför ska vi överge de bästa ideerna bara för att experimentet med

levnad i världen Så var det tankt, men det har vi glömt I en sann mänsklig gemenskap är kvinnofrågan egentligen inte en fråga om kvinnorna, utan om barnen och mannen Vad kan vi ge dem så att de lever och blommar som bast och finner sin högsta bestämmeelse?

Gerd Ekdahl, konstnar

Forort — Hur finner man sitt värde?

är ju också kvinnor Kvinnosakens forkampar i deras länder har varit stolta över dem Givetvis Det fanns en tid när man påstod att kvinnor inte hade någon hjärna Men Goldas och Indiras uppgift är egentligen densamma som forortsfruns Inom den ram de verkar kan de ge gåvan av sin kvinnlighet Man kunde också säga moderlighet, men psykologin har visat oss det berg av krav som kan finnas i det begreppet

dem aldrig har fullföljts? Varför ska vi bryta ned en institution, som aldrig riktigt använts?

Om kvinnorna blir medvetna om sin egenart och sin uppgift kan vi få riktiga hem, bättre hem än någonsin, och vi behöver dem mer än någonsin Fellet med hemmen har ju ofta varit att de, särskilt för kvinnorna, varit ett mål i stället för ett medel Familjen är menad att vara ett monster för all sam-

Kvinnofragan är i grunden heller ingen fråga om arbetsplats, hemma eller borta, inte en fråga om civilstånd, gift eller ogift En verklig kvinna med utstrålning är nog bara den, som har sitt hem med sig, inne i sig, och som därför är hemma överallt Fredrika Bremer, vars namn är så fast förknippat med svensk kvinnorelse, har uttryckt den ideala livskänslan med orden «vila vid sig själv och Gud allena» Till detta inre hem kan vem som helst när som helst bjudas in för att dela tryggheten och glädjen — och den fortsatta kampen

Gud som skapade oss till kvinnor hade väl en särskild mening med det Den verkliga innebörden av kvinnlighet är det bara Han som vet Men om vi blir stilla inför Honom varenda dag och lyssnar ut vad Han menar, ska vi förstå mer och mer Han behöver oss Vilket kvinnovärde? Det blir en radikalare revolution om vi byter ut faltropet «Res på dig och krav» mot «Res på dig och ge»

Ingeborg Ekman

Datorn har svårt med ärlighet

En röd lada inte långt ifrån stora vagen någonstans i Sverige. För några år sedan var den hemvisten för notkreatur. Idag är den en enda stor «kycklingbur». Under tio veckor lever och frodas 25 000 kycklingar där. Var tionde vecka kommer en ny kull. Detta ställe har blivit ett av de synliga uttrycken för vår tids snabba strukturomvandling. Men även i denna stilla och avstressade värld utövar datorn sitt inflytande. NVIB:s medarbetare gjorde ett besök där.

Innehavaren raknar sig tillgodo 40 års erfarenhet av livet. Han har provat på mycket, innan han började uppfoda kycklingar, men först nu raknar han med att ha funnit det som verkligen tillfredsställer. Vad han begär av livet är att få de grundläggande behoven tackta och på frågan vilka de är säger han: «Ett arbete som jag tycker om och trivs med

Mat för dagen. Husrum och värme». Detta låter ju väldigt opretentivt, speciellt i ett överflödssamhälle som vårt, så vi bad honom berätta lite mer hur han började.

— Det är fem år sedan jag hade beslutat mig för att forsöka foda upp kycklingar. Mina annonser i tidningarna efter en stor lada gav inga resultat, så jag satte mig i bilen och körde runt. Resultatet ser ni här.

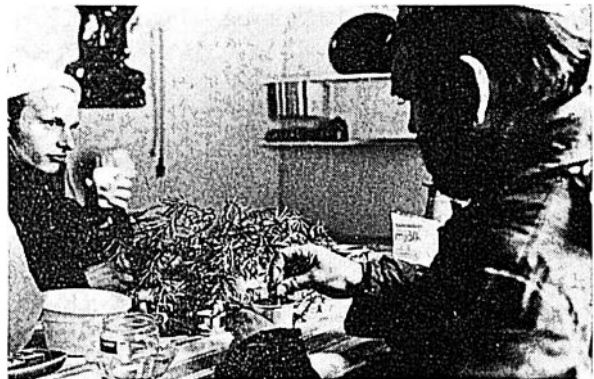
Det var bara att spotta i handerna och sätta igång hårt arbete under långa dagar. Faktum är att jag bodde i ladan under två och ett halvt år. Det enda jag hade var en sång och ett plastskynke så kycklingarna inte hoppade upp i sängen under natten.

— Kan man verkligen stå ut med ett så primitivt liv under så lång tid?

— Jag hade det bra. Det är vansinnigt att bo modernt. Onödigt. Falska statusgrejor.

— Sa livet här ute är ganska idylliskt och den moderna tek-

En kyckling av 25 000 (ovan tv).
— «Kycklinguppfodaren har sitt paradiset också». Intervju vid koksbordet.

niken håller sig på behörigt avstånd?

— Det vet jag inte om jag helt vill hålla med om, även om jag skulle onskat det. För inte så länge sedan råkade jag i dess klor mer eller mindre ofrivilligt.

— Hur då?

— Jag hade beställt ett ton foder och begärt en snabb leverans. Mycket riktigt, den kom och jag bar in säckarna i ladan. Men en vecka senare upptäckte jag ett annat ton på andra sidan av ladan (Ladan är så stor att jag inte går runt den varje dag). Jag fattade inte riktigt hur det hade gått till och på rakningen vid slutet av månaden stod inget heller upptaget.

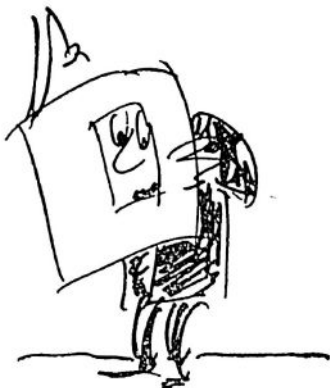
Tänkte glomma det hela

Här stod jag med ett ton foder som tydligen ingen kände till. Vad gör man? Tänkte nog jag borde ringa och tala om det, men just vid det tillfället hade jag ont om pengar, så det fick vara. Sedan blev det lite genant, så jag beslutade att glomma det.

Nu blev det emellertid så att jag efter en tid fick anledning att klaga på foderkvaliteten och lade då fram mina tillväxtsiffror, som visade att det var något på tok med fodret. Alla påstötningar avvisades. Jag fick intrycket att man inte satte tilltro till mina sifferuppgifter.

Forts s. 14

Saxat och citerat

I en tid av nyfeminism, konsrollskamp och allt ar jag glad att också Kristinas rost kan gora sig hord Jag tror namligen, fast jag ar medveten om alla problem i kvinnovärlden, att den varme och karlek som finns hos Kristina ar ett svar på många av våra problem Jag tror att karleken ar det viktigaste i världen, inte som ett individuellt fenomen men som ett socialt, medmanskligt

Sagå av Liv Ullman, nar hon mot tog SF stipendiet 1971 for sin gestaltning av «Kristina» i filmen «Utvandrarna»

Inte ens en masterkock kan gora en bra omelett på dåliga agg Kan då ett samhälle utvecklas om familjelivet brakar sonder och samman?

Jan Sparring i Evangelii Harold nr 44 26 10 72

Vi bor i ett litet land som vi håller av darfor att det ar vår plats, vårt hem på jorden Vi ager en frihet och en självbestammanderätt som ar mycket stor i jamforelse med många andra folks Det ger oss ansvar inte endast infor oss sjalva men infor den ovriga världen

Eyvind Johnson

Nar kyrkan upplever att världen ar centrum for Guds omtanke och inte framst kyrkan, får den en ny syn på sin egen relation till världen Den ser inte langre världen som det man bor ta avstånd från, utan det som man får ta ansvar for

Birgit Karlsson i GHT 20 12 72

Jamlikhet... Fr s 7

Att hjalpas åt kanns roligt Det blir mer av ett gemensamt ansvar och det starkar kanslan av enhet i familjen Det gor det också lattare for oss att gora gemensamma insatser utanfor hemmet, något som vi alla tre tycker om

*

Nar min man och senare vår dotter sa, att de ville ta ansvar for var sin måltid i veckan, upplevde jag en ovantad reaktion hos mig Visst hade jag många ganger klagat inom mig (ibland kanske också hogljutt) over att det alltid skulle falla på min lott att se till att det fanns mat på bordet Men nu, samtidigt som jag blev jatteglad, ja nastan i ord, stack en helt ovantad tanke upp inom mig «Forlorar jag det enda overtag jag har — att åtminstone vara den enda som kan laga mat?»

San ar alltså den manskliga naturen! Jag behovde lara mig att lamna ifrån mig ansvar och darigenom också ge upp min stolthet att vara bast på något område

Den tid vi har praktiserat detta gemensamma ansvar har lart mig forstå att det ar en avgörande skillnad mellan att hjalpa till och att ta eget ansvar Nar vi mammor begar att våra barn skall hjalpa oss i hemmet så ar det inte halften så roligt for dem som nar de får ta eget och fullt ansvar

Den som hjalper till inhostar kanske berom och far tack Den som tar eget ansvar moter kanske inte alltid så mycken tacksamhet men upplever istället en meningsfullhet och en glädje, som ger en helt annan tillfredsställelse Man blir en friare människa Det tror jag galler på en arbetsplats vilken som helst, inte bara i hemmet och familjen

* *

Jamlikhet ar ett aktuellt ideal i vårt samhälle Jamlikhet i familjen kan inte folja några mallar Vi har funnit en modell Avgorande ar viljan att bara uppgifterna tillsammans Vill man det, så finner man vad det praktiskt skall medfora

Men jamlikhet galler mycket mer an bara en fordelning av praktiska uppgifter Nar vi frågar om vår dotters synpunkter sager hon «Det jag uppskattar i var familj ar dels att vi kan prata om allting, dels att ni litar på mig och respekterar mig» Hari ligger kanske utgångspunkten for jamlikheten på alla områden Och med ett gemensamt ansvar for något mycket storre utanfor hemmet kan familjen få en ny och barande dimension och jamlikheten få sin ratta funktion Då blir det en glädje for var och en att efter sin formåga helhjärtat ta sin del

Gunnar och Ulla Maria Fur

Kort nytt

ENGLAND

Den 6 mars öppnade Westminsterteatern i London sina dorrar för premiären av GB — Vad i allsin dar är GB? frågar timglaset på flygbladet som teatern sant ut Ja, det finns ju ett sätt att ta reda på det — särskilt för dem som reser till London eller har vänner som reser dit

Revyn är en gammal teaterform Av allt att döma har Westminsterteaterns nya giv allt det en revy skall ha Men den avstår medvetet från all sarkasm trots sitt brännande aktuella innehåll

Alan Thornhill, Michael Henderson och Hugh Steadman Williams står för manuskriptet Kathleen Johnson har skrivit musiken till de 25 sångerna och David Palmer har arrangerat och orkestrerat musiken Hans egen musical har premiär på en annan West End-teater senare i år

Många företeelser i dagens England passerar revy i en uppsluppna, en mänskligt gripande scen. Situationen på Nordirland, familjelivet, den evigt aktuella frågan om kvinnans och mannens jämställdhet och inflationen är några temata

HELIGA BIRGITTA

Under rubriken *Legenden om den heliga Birgitta* recenserar Sven Stolpe en nyutkommen bok av Ingrid Yden-Sandgren under titeln *En krona av guld, om Heliga Birgitta* (Verbum) Sven Stolpe skriver bl a

Det är Birgitta-år i år — 600-årsminnet av hennes död skall firas under hela året med delvis mycket imponerande föranstaltningar, och ett flertal vetenskapliga böcker Legenden kan många gånger trots sitt avstånd från den faktiska verkligheten ge en bättre bild av en andlig persons innersta syftning och livssfar än en hårdhant, historiskt valdokumenterad skildring Forfattarinnan har också sinne för legendens poesi och fångar mycket av den i sina påfallande korta, man har intrycket av närmast för ungdom avsedda kapitel Man får på så sätt det finaste legendmaterialet Forfattarinnans legendariska bok undviker allt brutalt och vulgärt och bryr sig inte om att Birgitta levde just i en sådan värld, att hela hennes stravan förklaras av hennes angst över den oerhorda

synd hon motte överallt Men Ingrid Yden-Sandgren har träffat sitt val och hennes bok kommer att bli mycket välkommen i många svenska hem

SYDAFRIKA

Dr Abraham Nkomo och hans syster Portia Nkomo håller tillsammans på att avsluta arbetet på en film om sin far dr William Nkomo, som var en av grundarna och förste ordföranden för African National Congress of South Africa

I en intervju i London nyligen sade dr Abraham om sin far «Genom de moraliska normer han lart sig i Caux kunde han implanta i sin familj och i sitt folks politiska kamp någonting som gjorde honom till en man värd en minnesfilm Som sonson till en slav var han i stand att förmedla viktiga lardomar till sina föräldrars tidigare slavagare Jag gläder mig åt att kunna identifiera mig med denna världsvida styrka Jag har börjat göra mig av med hatet och bitterheten i mitt liv för att i stället söka den hjärtats omsorg och den tankens klarhet som behövs för att skapa en bättre värld för alla oavsett ras, tro eller klass »

Datorm har... Fr s 11

Under tiden larde jag kanna en pensionerad industriman som berättade om hur han i sin yikesutovning tillampat absoluta moraliska normer däribland arlighet. Jag var helt enig med honom att principen absolut arlighet i affärer var det enda ratta. Jag berättade för honom om min situation och vi beslut tillsammans att jag skulle göra ett experiment.

— Du måste lita på mig

Jag ringde foderleverantören och berättade om det extra tonnet. Denne trodde inte att jag fått två ton. Han sade, att det inte fanns några foljesedlar på det. Efter en veckas ringande fram och tillbaka sade jag till

honom «Du måste lita på mig. Jag vet ju att jag fått ett ton foder extra.» Från andra ändan av tråden hors da en bekymrad rost säga «Det finns inget att stamma av det på. Det går inte att ratta till. Datorm klarar inte av detta.» Min sista kommentar var «Om ni beslutar att skanka mig detta tonnet, skall jag inte bråka mer.»

Vid ett senare sammanträde med foderleverantören om foderkvaliteten märkte jag att denne accepterade mina siffror utan invändningar.

— Att vara kycklinguppfödare har sina kontraster. Under slutet av tio-veckorsperioden har de 25 000 kycklingarna hunnit astadkomma både damm och odor. Det hårdaste arbetet kommer då vi stoppar dem i burar och skickar dem till slakt. Man

måste då arbeta i totalt mörker, krypa omkring på golvet och fånga kycklingarna i sacker tio och tio. Det blir ganska varmt och arbetstakten intensiv. Svetten lackar och det smutsiga dammet klibbar fast. Efter en vecka är ladan tom och man sjalv slut.

Men sedan kommer den andra sidan. Nu har man flodande ljus. Hela ladan stadas val och desinficeras. Det luktar friskt och gott. Farskt kutterspån (stiomaterial) stros ut och sedan är det dags att välkomna de små sota gula kycklingarna. Och att få rora sig sakta bland dessa, ty det måste man för att inte skramma dem, foder ljusa varma tankar. — Kycklinguppfödaren har sitt paradiset också.

*Jan Franzon
Lars Rengfelt*

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Var spesialitet
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt 3 Oslo 1

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

NYHET FRÅN **BAHAMA** **POOL**

Sektionsbyggd SWIMMINGPOOL

i glasfiber- armerad plast

ger Er möjlighet att välja den längd som passar Er bäst. Såväl ändsektioner som mellansektioner har en längd av 2 meter (innermått). Med detta modulsystem kan Ni själv bestämma den längd på poolen Ni önskar. Bredden på varje sektion är 4 m och djupet 1,5 m (innermått). Väggtjockleken 6—8 mm.

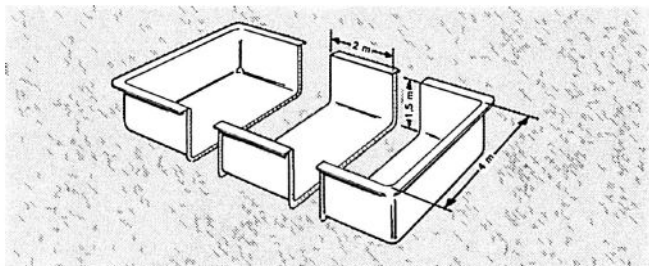
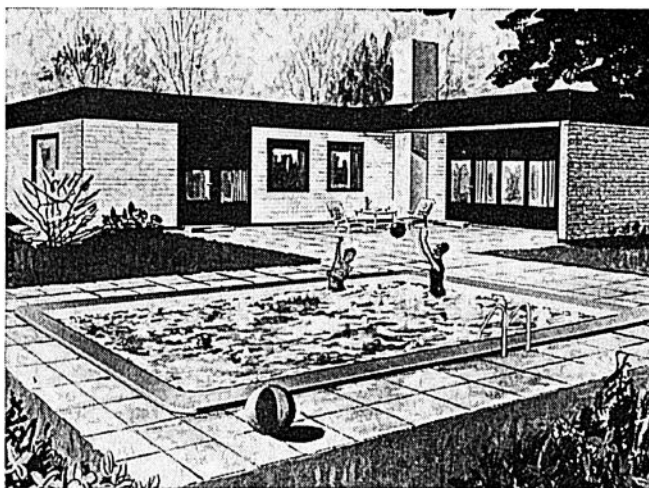
Sammanfogningen görs efter en väl beprövad metod som ger absolut tätning.

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, gjutning, spackling och målning. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

En viktig detalj är att Ni i Bahama-Pool alltid har rent vatten i hela poolen. Detta tack vare att poolmaterialets styrka möjliggör rätt placering av in- resp. utloppsventiler för en total genomströmning av vattnet.

Bahama Pool levereras komplett med rensningsfilter, förvarmare, ytvattenavskiljare, 2 inloppsmunstycken, bottenutlopp, inbyggd belysning samt trappa med tre steg och rostfria lejdare.

Vi levererar även utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

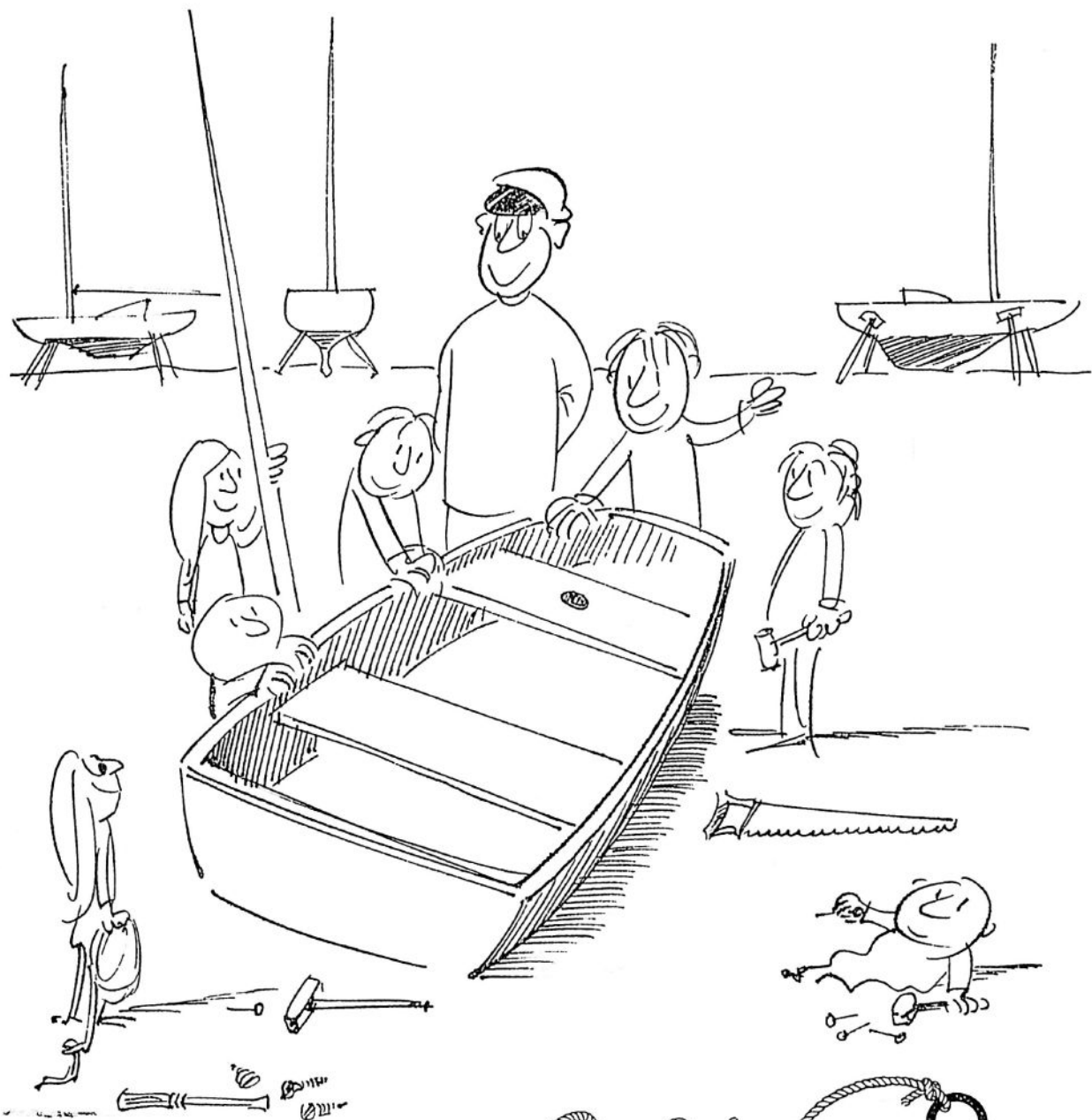

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr samt prisuppgifter!

BAHAMA
 POOL

Box 145, 542 01 Mariestad Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS